

Número DOGC: 2290
Data DOGC: 09.12.1996
Pàgina DOGC: 12542

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA

LLEI

16/1996, de 27 de novembre, reguladora de les actuacions inspectores i de control en matèria de serveis socials i de modificació del Decret legislatiu 17/1994, de 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, 26/1985 i 4/1994, en matèria d'assistència i serveis socials.

El President

de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom de Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

Mitjançant la Llei 26/1985, del 27 de desembre, de serveis socials, la Generalitat de Catalunya va assumir l'obligació d'estructurar, promoure i garantir el dret a un sistema de serveis socials de responsabilitat pública i es va atribuir al Govern de la Generalitat la competència per a l'ordenació d'aquest sistema. Per a la plena aplicació de la Llei 26/1985 i per a la concreció de les funcions públiques que configuren l'ordenació dels serveis socials, la qual comprèn, entre d'altres, la funció d'inspecció, es va dictar el Decret 27/1987, del 29 de gener, d'ordenació dels serveis socials de Catalunya. Posteriorment, la Llei 4/1994, del 20 d'abril, d'administració institucional, de descentralització, de desconcentració i de coordinació del sistema català de serveis socials, que fa una nova ordenació del sistema català de serveis socials i que ha estat objecte de refosa amb les lleis 12/1983, de 14 de juliol, i 26/1985, de 27 de desembre, ja esmentada, mitjançant el Decret legislatiu 17/1994, del 16 de novembre, reitera la competència del Govern de la Generalitat per a establir les normes d'inspecció de les entitats, els serveis i els establiments de serveis socials. El temps transcorregut d'ençà de l'aprovació de l'esmentat Decret 27/1987 i l'aplicació pràctica que se n'ha fet evidencien la necessitat de revisar la normativa actual per tal d'omplir les llacunes que presenta. En aquest sentit s'ha optat per elaborar un text específic que reguli de manera completa i detallada la funció d'inspecció en matèria de serveis socials, incloent-hi aspectes no legisllats abans. L'adopció d'una norma de rang legal, de caràcter complementari a la refosa efectuada pel Decret legislatiu 17/1994, és plenament justificada per la conveniència de garantir normativament l'eficàcia de l'objectiu primordial de les actuacions inspectores, com és el d'assegurar una adequada qualitat en la prestació dels serveis socials i la millora permanent del sistema català de serveis socials, conciliant l'efectivitat de l'actuació de la

inspecció amb les garanties constitucionals dels ciutadans i la necessitat que les actuacions inspectores pertorbin en la menor mesura possible el funcionament normal dels serveis socials. Així mateix, el reconeixement de valor probatori de les declaracions documentals del personal inspector, en l'àmbit del procediment sancionador, exigeix, d'acord amb el que disposa l'article 137 de la Llei 30/1992, del 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, entre d'altres requisits, el caràcter d'autoritat d'aquest personal.

La Llei s'estructura en tres capítols. El primer sintetitza de forma global els seus objectius bàsics, i concreta, a la vegada, el seu àmbit d'aplicació a més de plasmar els principis de descentralització, cooperació i coordinació, pels quals es regeixen els serveis socials. El segon, sota la rúbrica «De les actuacions inspectores», atribueix l'exercici de la funció d'inspecció de serveis socials als departaments de la Generalitat que gestionen directament o indirectament serveis socials, els quals han d'actuar per mitjà de llur personal inspector. Així mateix, recull una relació detallada de les funcions que corresponen al personal inspector, incloent-hi la possibilitat que determinades tasques inspectores puguin ésser acomplertes per entitats o professionals contractats per l'Administració amb la supervisió i el control d'aquesta, per tal d'agilitar i possibilitar l'ampliació dels mitjans per a l'exercici de la funció d'inspecció, tot preservant les garanties d'una gestió correcta. També recull determinades particularitats que presenta el procediment d'inspecció i la presumpció de certesa dels fets constatats en les actes d'inspecció que compleixen determinats requisits, que s'hi especifiquen.

El capítol III regula de forma específica els drets, els deures i les prerrogatives del personal inspector, dins el marc estatutari dels funcionaris públics; cal destacar-ne com a novetats més significatives l'atorgament al personal inspector de la consideració d'agent de l'autoritat i l'obligat lliurament a aquest d'un document identificatiu que l'acrediti per al desenvolupament de les seves funcions.

Finalment, en una disposició addicional, es regulen els subjectes que poden ésser responsables per la comissió de les infraccions administratives en matèria de serveis socials tipificades en el títol V del Decret legislatiu 17/1994, del 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, de 14 de juliol, 26/1985, de 27 de desembre, i 4/1994, de 20 d'abril, en matèria d'assistència i serveis socials. I s'addicionen dos nous apartats a l'article 48 del Decret legislatiu esmentat, per tal de condicionar la destinació dels ingressos derivats de la imposició de les sancions que hi estableix a la millora de la qualitat i l'abast de la xarxa bàsica de serveis socials de responsabilitat pública.

Capítol I

Disposicions directives

Article 1

Objecte

Aquesta Llei té per objecte la regulació de les actuacions inspectores i de control de les entitats, els serveis i els establiments de serveis socials per tal de contribuir a la millora permanent del sistema català de serveis socials i de garantir el dret del ciutadà a una adequada prestació dels serveis socials.

Article 2

Àmbit d'aplicació

Aquesta Llei és aplicable als establiments de serveis socials situats en el territori de Catalunya, als serveis socials que es presten a Catalunya, i també a les entitats de serveis socials titulars dels esmentats serveis o establiments, independentment del lloc on tenen la seu social o el domicili legal.

Article 3

Delimitació conceptual

1. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per servei social tota activitat organitzada que, mitjançant la intervenció de personal preparat i amb el suport d'equipaments i recursos adequats, s'orienta a prevenir l'exclusió social i a promoure la prestació de suport personal, d'informació, d'atenció i d'ajut als ciutadans, especialment a les persones, les famílies o els col·lectius que, per raó de dificultats de desenvolupament i d'integració en la societat, de manca d'autonomia personal, de disminucions físiques, psíquiques o sensorials, de problemes familiars o de marginació social, són creditors de l'esforç col·lectiu i solidari.

2. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per entitat de serveis socials la persona física o jurídica, pública o privada, titular dels serveis o els establiments a què es refereix l'article 2.

3. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per establiment de serveis socials qualsevol tipus d'immoble o conjunt d'immobles on es fan activitats susceptibles d'ésser incloses en la definició feta per l'apartat 1.

Article 4

Cooperació i coordinació

1. L'Administració de la Generalitat, mitjançant conveni, pot encomanar a les entitats locals la gestió d'actuacions pròpies de la inspecció en relació amb els serveis radicats en els termes respectius. L'esmentat conveni ha d'establir la compensació econòmica que correspongui a l'ens local afectat per l'exercici de la gestió encomanada.

2. En el marc de les relacions de cooperació i coordinació i en els termes i les condicions establerts per la normativa vigent, l'Administració de la Generalitat pot demanar a l'Administració local o a altres institucions públiques la informació i l'assistència que necessiti per a complir de la millor manera possible les actuacions regulades en aquesta Llei.

3. L'Administració de la Generalitat ha d'informar l'ajuntament afectat de les infraccions comeses per una entitat, un servei o un establiment radicats en el seu terme municipal.

Capítol II

De les actuacions inspectores

Article 5

Competència

1. La Generalitat, mitjançant els departaments competents en serveis socials, exerceix la inspecció de totes les entitats i de tots els serveis i els establiments a què es refereix l'article 2 d'aquesta Llei, per mitjà del personal inspector dels departaments.

2. La funció inspectora de serveis socials ha de tenir el suport de les altres inspeccions tècniques de l'Administració de la Generalitat.

3. L'exercici de competències a què es refereix l'apartat 1 s'ha de fer sens perjudici de la funció d'inspecció que per normativa sectorial pugui correspondre a altres autoritats de l'Administració general de l'Estat, de l'autonòmica o de la local.

Article 6

Funcions de la inspecció

1. Corresponen a la inspecció dels departaments de la Generalitat que en tinguin competències les funcions següents:

a) Vetllar pel compliment de la normativa vigent en matèria de serveis socials.

b) Garantir els drets dels usuaris dels serveis socials.

c) Verificar el compliment de les condicions funcionals i materials dels establiments i els serveis socials, i també el compliment de la normativa en matèria d'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, en l'àmbit de les competències dels departaments respectius.

d) Supervisar la destinació i la utilització dels fons públics concedits a la iniciativa privada o a la pública per a la promoció i l'impuls d'aquestes, a requeriment de les entitats o dels òrgans gestors dels departaments de la Generalitat o de qualsevol altra administració pública que els hagin atorgat.

e) Assessorar i informar, en l'exercici de les actuacions d'inspecció, les entitats i els usuaris de serveis socials o llurs representants legals sobre els respectius drets i deures.

f) Col·laborar amb les respectives unitats de planificació i ordenació en l'estudi de les necessitats de serveis socials dels diferents àmbits territorials en què s'estructura el sistema català de serveis socials.

g) Complir la resta de funcions que li encomana aquesta Llei.

2. La verificació del compliment pels establiments de les condicions materials i d'accessibilitat a què es refereix l'apartat 1.c, exigides per la normativa vigent, pot ésser duta a terme directament pels departaments competents o, quan calgui per raons d'acumulació de tasques o d'especialitat tècnica, per les entitats o els professionals als quals s'encomani en aplicació de l'ordenament que regula la contractació en les administracions públiques. Aquesta verificació en cap cas no pot ésser contractada a persones físiques o jurídiques que gestionen qualsevol servei, establiment o entitat de serveis socials, que en són propietàries o que hi tenen interessos econòmics. El departament corresponent ha de proveir aquestes entitats o aquests professionals de l'acreditació corresponent per a exercir llur funció d'inspecció.

3. Les funcions d'inspecció encomanades a les entitats o als professionals a què es refereix l'apartat 2 han de restar sotmeses, en tot cas, al control i a la supervisió de l'òrgan administratiu competent.

Article 7

Procediment d'inspecció

1. Les actuacions de la inspecció de serveis socials s'han d'iniciar sempre d'ofici, ja sigui per iniciativa pròpia de l'òrgan competent, per ordre superior, per petició raonada d'altres òrgans o per denúncia.
2. Les entitats, els serveis i els establiments de serveis socials dels quals la inspecció té constància han d'ésser inspeccionats periòdicament, i els establiments residencials, com a mínim, un cop l'any.
3. Amb la finalitat de garantir els drets dels usuaris, el personal inspector està facultat per a accedir lliurement en qualsevol moment, després d'identificar-se, i sense prèvia notificació a tots els serveis i els establiments subjectes a les prescripcions d'aquesta Llei i també per a efectuar tota mena de comprovacions materials, de qualitat i comptables. El personal inspector també pot accedir a tots els espais dels serveis o els establiments, entrevistar-se particularment amb els usuaris o llurs representants legals i fer les actuacions que calguin per a complir les funcions assignades. Si hom considera necessària la inspecció del domicili social de l'entitat, s'ha de requerir, en cas de manca de consentiment del titular corresponent, l'autorització judicial prèvia.
4. A requeriment de la inspecció, els titulars de les entitats de serveis socials estan obligats a facilitar l'examen de documents, de llibres i de dades estadístiques i el suport informàtic que siguin preceptius per reglament, i també a subministrar tota la informació necessària per a conèixer el compliment de les exigències determinades en la normativa vigent en matèria de serveis socials. La inspecció ha de respectar, en tot cas, la confidencialitat de les dades de caràcter personal que afectin la intimitat dels usuaris.

Article 8

Actes d'inspecció

1. Un cop efectuades les comprovacions i les investigacions oportunes, de totes les inspeccions s'ha de redactar una acta, en la qual la persona inspectora ha de fer constar, com a mínim, les dades següents:
 - a) La data, l'hora i el lloc de les actuacions.
 - b) La identificació de la persona inspectora actuant.
 - c) La identificació de l'entitat, el servei o l'establiment inspeccionats i de la persona en presència de la qual s'efectua la inspecció.
 - d) La descripció dels fets i les circumstàncies concurrents i de les presumptes infraccions comeses, tot fent constar el precepte que s'entén vulnerat.

2. La inspecció s'ha d'efectuar en presència del titular o del responsable del servei inspeccionat en el moment de la inspecció, de la qual ha de constar en l'acta la identitat. Igualment, s'ha de fer constar en l'acta la seva conformitat o disconformitat respecte al contingut d'aquesta, i també les al·legacions que consideri oportunes. De l'acta estesa, se li n'ha de lliurar una còpia.

3. Els fets constatats pel personal inspector que es formalitzin en l'acta observant els requisits exigits pels apartats 1 i 2 tenen valor probatori, sens perjudici de les proves que en defensa de llurs respectius drets o interessos puguin assenyalar o aportar els mateixos administrats, d'acord amb el que disposa l'article 137.3 de la Llei 30/1992, del 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

4. Si la inspecció aprecia raonablement que hi ha un risc imminent de perjudici greu per als usuaris, pot proposar a l'òrgan competent l'adopció de les mesures cautelars o precautòries oportunes a què es refereixen els articles 50 i 51 del Decret legislatiu 17/1994, del 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, 26/1985 i 4/1994, en matèria d'assistència i serveis socials.

5. Si els fets consisteixen en la inobservança de requisits fàcilment esmenables, i sempre que no en derivin danys ni perjudicis per als usuaris, el personal inspector pot advertir i assessorar perquè es compleixi la normativa. En aquest supòsit, s'ha de consignar en l'acta l'advertiment, s'ha d'establir quina és la norma omesa i s'ha de fixar un termini perquè sigui observada.

Capítol III

Personal inspector

Article 9

Personal inspector

La inspecció ha d'ésser exercida per funcionaris degudament acreditats, que ocupen llocs de treball que comporten l'exercici de funcions d'inspecció i que són adscrits als òrgans administratius que en tenen atribuïda la competència.

El personal inspector ha de tenir els coneixements i l'aptitud necessaris per a fer els controls de qualitat que, en l'exercici de les funcions d'inspecció, té encomanats.

Article 10

Exercici de la funció inspectora

1. El personal inspector, en l'exercici de les seves funcions, té la consideració d'agent de l'autoritat a tots els efectes i gaudeix de plena independència en el desenvolupament de les seves funcions, amb subjecció a les

instruccions dels seus superiors jeràrquics.

2. Tots els membres de la inspecció, com a agents de l'autoritat, poden demanar la cooperació a què es refereix l'article 4, i també l'ajut i la col·laboració d'altres autoritats o funcionaris, quan calgui per al desenvolupament de llur activitat.

3. S'ha de proveir el personal inspector d'un document identificatiu que l'acrediti per a complir les seves funcions, en el qual n'han de constar, en tot cas, el departament al qual és adscrit, el càrrec que hi ocupa, el nom i els cognoms i el document d'identitat. El personal inspector ha d'exhibir aquest document en l'exercici de les seves actuacions.

4. En l'exercici de la inspecció s'ha de tenir una cura especial a no ocasionar trastorns en la prestació del servei inspeccionat.

Article 11

Deures

1. En l'exercici de les seves funcions, el personal inspector ha d'observar el respecte i la consideració deguts als interessats i al públic en general, informant-los, quan així siguin requerits, de llurs drets i deures, d'acord amb la normativa reguladora dels serveis socials, per tal de facilitar-ne el compliment adequat.

2. Si la inspecció té coneixement, amb motiu de les seves actuacions, de fets que poden ésser constitutius de delictes, falta o infracció administrativa d'altres àmbits competencials, els ha de comunicar a l'autoritat judicial, al Ministeri Fiscal o a l'òrgan administratiu competent.

Disposició addicional

Modificació del Decret legislatiu 17/1994, del 16 de novembre

1. S'addiciona un nou article 48 bis al Decret legislatiu 17/1994, del 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, de 14 de juliol, 26/1985, de 27 de desembre, i 4/1994, de 20 d'abril, en matèria d'assistència i serveis socials, amb el text següent:

"Article 48 bis. Subjectes responsables

"Poden ésser subjectes responsables de les infraccions tipificades en aquesta Llei les persones físiques o jurídiques titulars dels serveis o els establiments de serveis socials als quals es refereix l'article 2 de la Llei reguladora de les actuacions inspectores i de control en matèria de serveis socials, i també els administradors, els gerents, els directors o els responsables tècnics d'aquests serveis o establiments, en l'àmbit de llurs funcions.

"També pot ésser responsable de la infracció tipificada en l'article 47.4.e el tècnic responsable de l'organització higiènica i sanitària de l'establiment, sempre que quedi demostrat que no havia posat en coneixement del titular del servei o l'establiment les irregularitats detectades en l'exercici de les seves funcions."

2. S'addicionen dos nous apartats 8 i 9 a l'article 48 del Decret legislatiu 17/1994, del 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, de 14 de juliol, 26/1985, de 27 de desembre, i 4/1994, de 20 d'abril, en matèria d'assistència i serveis socials, amb el text següent:

"48.8. Els ingressos derivats de la imposició de les sancions establertes per aquesta Llei han d'ésser destinats, per l'Administració de la Generalitat, a la millora de la qualitat i la cobertura de la xarxa bàsica de serveis socials de responsabilitat pública."

"48.9. A criteri de l'òrgan sancionador, les sancions de caràcter econòmic poden ésser revertides pel sancionat directament en la millora dels serveis que presta, amb l'acreditació prèvia que ha corregit les infraccions objecte de sanció."

Disposició derogatòria

Es deroguen totes les disposicions que contradiuen el que estableix aquesta Llei o s'hi oposen.

Disposicions finals

Primera

El Govern ha d'establir un pla de coordinació de les actuacions d'inspecció i de control de l'Administració de la Generalitat en matèria de serveis socials.

Segona

Es faculta el Govern de la Generalitat perquè dicti les disposicions necessàries per a desplegar aquesta Llei.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertochi la facin complir.

Palau de la Generalitat, 27 de novembre de 1996

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Antoni Comas i Baldellou

Conseller de Benestar Social

(96.332.027)